

ČASOPIS ZÁKLADNÍ ŠKOLY A MATEŘSKÉ ŠKOLY VYŠKOV, LETNÍ POLE

www.zsletnipole.cz

LETŇÁČEK

Zima 2014

OBSAH

Úvod.....	2
Školní zprávy.....	3
Poděkování.....	6
Zima.....	7
Básničky o zimě.....	7
Pohádková básnička.....	9
Sněhové vločky.....	11
Mikuláš, čert a anděl.....	12
Svatý Mikuláš.....	12
Advent.....	14
Vánoce v lese.....	15
Hledání rozdílů.....	15.
Kdo najde dárek.....	16
Pohádka.....	17
Sněhurka a sedm trpaslíků.....	18
Hádky.....	20
Matematická hádanka.....	21
Vtipy.....	21
Ze světa rostlin.....	21
Ze světa zvířat.....	22
Z literárního koutku.....	23
Škola hrou.....	24
Volba povolání.....	26
Péče o zdraví.....	27
Řešení úkolů z podzimního čísla 2014.....	29

Úvod

Milí čtenáři!

Uběhla již nějaká doba od vydání podzimního čísla časopisu Letňáček, tudíž je načase nabídnout Vám číslo zimní! Opět v něm najdete spoustu zajímavostí. Časopis jsem nyní zaměřila především na období Vánoc. V zimním čísle se můžete dozvědět, jak vlastně vznikla tradice Mikulášské obchůzky nebo také to, co je to advent. Dále jsou zde básničky, hádanky, pohádky, omalovánky a vše, co by Vám mohlo zpříjemnit volný čas.

Dále bych Vás chtěla seznámit s naší redakční radou! Rada byla vytvořena nedávno a její složení je nyní následující:

Mgr. Tereza Bařinová

Natálie Pluháčková 5. A

Martina Kadlčíková 5. A

Karolína Vlčková 5. A

Lukáš Šťastný 5. A

Amálie Ignerová 4. B

Natálie Konupková 4. B

Magda Kolaříková 4. B

Erdenebayar Khuslensolongo 4. B

Jan Jakub Čáp 4. A

Anna Ševčíková 4. A

Silvie Hanulíková 4. A

Sabina Křivánková, 4. A

Schůze naší rady se koná jedenkrát za čtrnáct dní u mě v kabinetu (3. patro, ihned vedle schodiště). Každá naše schůzka je dobrovolná, pokud nebudete chtít, nemusíte se jí zúčastnit – záleží jen na Vás.

Budu opravdu moc ráda, pokud se mezi Vámi najdou další zájemci.

Nyní mi dovolte popřát Vám hezké počtení!

p. uč. Tereza Bařinová ☺

Školní zprávy

Nyní si připomene, co se v měsíci listopadu a prosinci událo.

Opět připomínám, že všechny zprávy najdete na webových stránkách naší školy:

www.zsletnipole.cz

25. 11. 2014 Třída 6. A navštívila Hvězdárnu a planetárium Brno

Dne 20. listopadu 2014 navštívila 6. A. Hvězdárnu a planetárium Brno. Název objednaného programu byl Úsvit kosmického věku. Pořad o historii pozemské kosmonautiky, o odvěké touze člověka vznést se mezi hvězdy. Exkurze byla velice zajímavá a poutavá. Všichni jsme se dobře bavili a určitě jsme se mnoho nového dozvěděli.

Do hvězdárny nás nalákal tento stručný popis:

Lidé po celá staletí snili o cestách do vesmíru. A po celá staletí se nic nezměnilo. Vždycky zůstalo pouze u toho snění. Teprve v polovině minulého století bylo najednou možné uvést troufalé představy v realitu. V novém představení digitária Úsvit kosmického věku se vydáme ve šlépějích konstruktérů prvních umělých družic Země. Zažijeme výpravu prvního člověka do vesmíru. Pocity prvního hrdiny, který se vznášel ve skafandru mimo mateřskou loď. Prvních pozemšťanů, kteří se procházeli po Měsíci. Podíváme se také na Mars, Venuši či okraj Sluneční soustavy. Co pohánělo kola kosmického průmyslu? Byla to touha po poznání? Závod velmocí? A kam se kosmický výzkum vydá v nejbližší budoucnosti? Na to všechno – a mnohé další – odpovídá představení Úsvit kosmického věku.

25. 11. 2014 Příběhy bezpráví na Letním poli

Také v letošním roce se naše škola účastní projektu Příběhy bezpráví. Projekt je zaměřen na podporu výuky Moderních dějin Československa.

V úterý 25. listopadu proběhla v rámci devátého ročníku dvouhodinová beseda s Josefem Špidlou. Na naši školu zavítal tento spisovatel a novinář již podruhé. Tentokrát povyprávěl o významných událostech, které formovaly vývoj Československa, potažmo České republiky, za posledních 60 let. Všímal si především klíčových historických událostí jako komunistického převratu v roce 1948 nebo ruské okupace o dvacet let později. K intenzivnějšímu zážitku posloužily ukázky z autorových knih. Při některých z nich, např. zážitcích z komunistického vězení, se žáci mohli zaposlouchat do často tragických osudů jedinců, které zničila komunistická zvěle a propaganda. V rámci zpestření se potom mohli naši žáci zaposlouchat do písni Karla Kryla, které přednesl sám pan Špidla. Dětem se program velice líbil, na závěr si ještě díky znalostem mohly vysloužit autorovy knihy.

Středeční odpoledne 26. 11. 2014 patřilo stolnímu tenisu, konal se totiž okresní přebor žáků 3. - 5. ročníků základních škol.

Okresní kolo proběhlo ve Vyškově. Naše děvčata i chlapci potvrdili, že tenis hrát umí a vrátili se se zlatými medailemi.

Oba týmy tak navázaly na předchozí úspěchy z minulých ročníků. Družstvo dívek hrálo ve složení Veronika Orálková, Magda Kolaříková a Khuslensolongo Erdenebayar, družstvo chlapců vybojovalo své zlaté medaile ve složení Jan Čáp, Daniel Gryc a Jan Látal. Blahopřejeme.

3. 12. 2014 Hmyzí domečky získaly cenu!

Česká rada dětí a mládeže ocenila náš letošní projekt v rámci celostátní akce 72 hodin. Vyrábění hmyzích domečků bylo vybráno mezi deset nejzajímavějších akcí z 244 zúčastněných. Ocenění si vážíme a máme z něj radost.

4. 12. 2014 Úspěch šachistů v okresním kole šachového přeboru ZŠ

I letos se zúčastnili naši šachisté OK šachového přeboru ZŠ, i letos byli úspěšní. Přebor vyhráli a v lednu pojedou do Břeclavi, kde v krajském kole budou obhajovat svůj úspěch. A kdo se o úspěch zasloužil? Radek Zabloudil (8.A), Tomáš Vinkler (8.A), Michal Čtvrtníček (8.A) a Josef Minařík (9.A).

05. 12. 2014 Mikulášský jarmark přilákal mnoho návštěvníků

Ve čtvrtek 4. 12. se na naší škole konal již tradiční Mikulášský jarmark. Slavnostní zahájení jarmarku proběhlo v 16,30 hod. před školou. Zde jsme si zazpívali koledy, rozsvítili jsme vánoční stromeček a také nás navštívil Mikuláš se svojí družinou, tedy s čertem a andělem, kteří k této tradici neodmyslitelně patří.

A co bylo na Mikulášském jarmarku k dostání? Jako každý rok jsme si i letos mohli zakoupit krásné vánoční výrobky našich žáků – ručně vyráběné dárky, adventní věnce, svíčky, vánoční ozdoby, šperky.... Pro ty, co mají mlsné jazýčky, tu bylo připraveno velmi chutné cukroví a další občerstvení. Jarmark nám tak nabídnul nejen vánoční inspiraci, ale vlastně vše, co dává těmto svátkům vůni a krásu.

Byli jsme mile překvapeni z velkého zájmu všech návštěvníků, kteří se v této kouzelné atmosféře příjemně bavili. Mikulášský jarmark navodil tu správnou vánoční pohodu.

Děkujeme Vám a přejeme hezké prožití předvánočního času.

10. 12. 2014 Okresní kolo ve florbalu starších děvčat

Dne 10. 12. 2014 se konalo okresní kolo ve florbalu. Naše starší děvčata po vítězství na okrskovém kole se zúčastnila okresního kola v Rousínově.

Turnaj se hrál systémem každý s každým a zápasy byly velmi vyrovnané. Po vítězství 2:0 nad Bučovicemi 711 a remíze 3:3 se ZŠ Morávkovou jsme hráli rozhodující zápas se ZŠ Rousínov. Po těsném vítězství 2:1 jsme vyhráli celý turnaj a postoupili do krajského kola, které se koná 28. ledna v Pohořelicích. Děvčatům děkujeme za příkladný přístup, snahu a nasazení v turnaji. Nejlepší útočnicí byla K. Bartáková (9.A), která vstřelila

5 gólů a byla vyhlášena nejlepší střelkyní turnaje. Dále se v útočné činnosti vyznamenala I. Štursová(7.A) a N. Hružová (9.A). Obranné úkoly perfektně plnila Ž. Pevná (9.A) a A. Matalová (8.B). V brance nás jistila A. Vernerová z 9.A. Dále k postupu přispěla tato střídající děvčata: M. Konopková, J. Holzerová a E. Pazderová z 9.A, K. Pytelová ze 7.B., M. Paludová z 8.A a T. Hříbiková ze 7.A. Děvčatům gratulujeme k postupu a držíme palce v krajském kole.

Poděkování

Žákyně 5. třídy – **Karolína Vičková (5.A)**, která je zároveň jednou z našich redaktorek, by ráda touto cestou poděkovala paní učitelce Kotasové. Každého člověka vždy potěší, když slyší pár milých slov....

„Musím smeknout před jednou paní učitelkou, která je zároveň naší třídní – K. Kotasová. Zvládá 26 dětí ve třídě a k tomu ještě 2 své děti doma. Vykládá nám vtipné historky. Tuto paní učitelku bych chtěla mít až do 9. třídy.

Mám Vás ráda, paní učitelko!“

Zima

Zima začíná zimním slunovratem 21. prosince a končí příchodem jara 21. března.

Co se vám vybaví, když se řekne zima?

Dokážete přeházet písmenka do slov tak, aby tvořila zimní měsíce?

D E N E L
S P O N C E R I
O N Ú R

Vybarvěte si sněhuláka:

Zimní básnička

Dneska padá první sníh,
vyrazíme na saních.
Na kopeček u zahrady,
Vytáhneme saně, boby.

Použitý zdroj: www.detskestranky.cz

Básničky o zimě

Zima – kouzelný svět

Vyřešíme dohodu, jak se zbavit pokladu.

Zima, zima – to je příma!

Ale riskuje i rýma!

A tak kouzelnými vrátky – vstupujeme do pohádky

To je ale krásný svět!
Pojedeme na výlet!
Ale je tu všude zima....
Teď už zima není přima!
A tak vracíme se zpátky – vzhůru kouzelnými vrátky....
Až příště půjdu vrátky,
nechci už jít do pohádky.

Magda Kolaříková, 4. B

Ráda píšu, ráda čtu,
Počítám a maluju.
Tělocvik je zábava,
Angličtina příprava.

Silvie Hanulíková, 4. A

Také žákyně ze třídy 4. B pro nás napsaly krásnou básničku.

Přečtete si ji:

V domečku je stromeček,
na stromečku hvězdička....
....přesně pro Ježíška.

Když Ježíšek zazvoní,
uslyšíme zvonění.
Pak se děti podělí,
o dárky co dostaly.

Šťastné a veselé Vánoce

A. Ilgnerová, N. Konupková

Další hezké zimní básničky k vánočnímu počtení pro Vás vybrala
Martina Kadlčíková z 5. A.

Zima

Cupy, dupy, cupy, dupy,
zima stojí u chalupy.
Vezmeme si rukavice,
sáně, boby a čepice,
vyběhneme rychle ven,
na sněhu se zahřejem.

Maluji zimu

Z okna zimu pozoruji,
něco o ní namaluji.
Sněhuláka, bílý sníh,
nebo děti na saních.

Pohádková básnička

Nyní si přečtete krásnou pohádkovou báseň s názvem „Kulišárna“,
jejímž autorem je Jan Jakub Čáp ze třídy 4. A.

Kulišárna

Byl jednou jeden hrad,
kde byl poklad.
Jedna panna po pokladu zachtěla,
však do hradu nechtěla.

A co teďka dělají?
Jak se tam má dostati?

Panna zvolala:

„Synku, dones mi tu truhlici
a na strážě vem palici.“

„A kde je mámo palice?“

„Přece vedle police.“

Synkovi se nechtělo,
dělat jenom samé zlo.

Synek na hradě varoval,
dozvěděl se to i král.
A ten zuřil, panečku,
vzal na pannu šavličku.

Panna věděla, že ji synek zradí,
tak proměnila se ve starou paní.

Král ji však odhalil
a vše zlé napravil.

Jan Jakub Čáp, 4. A

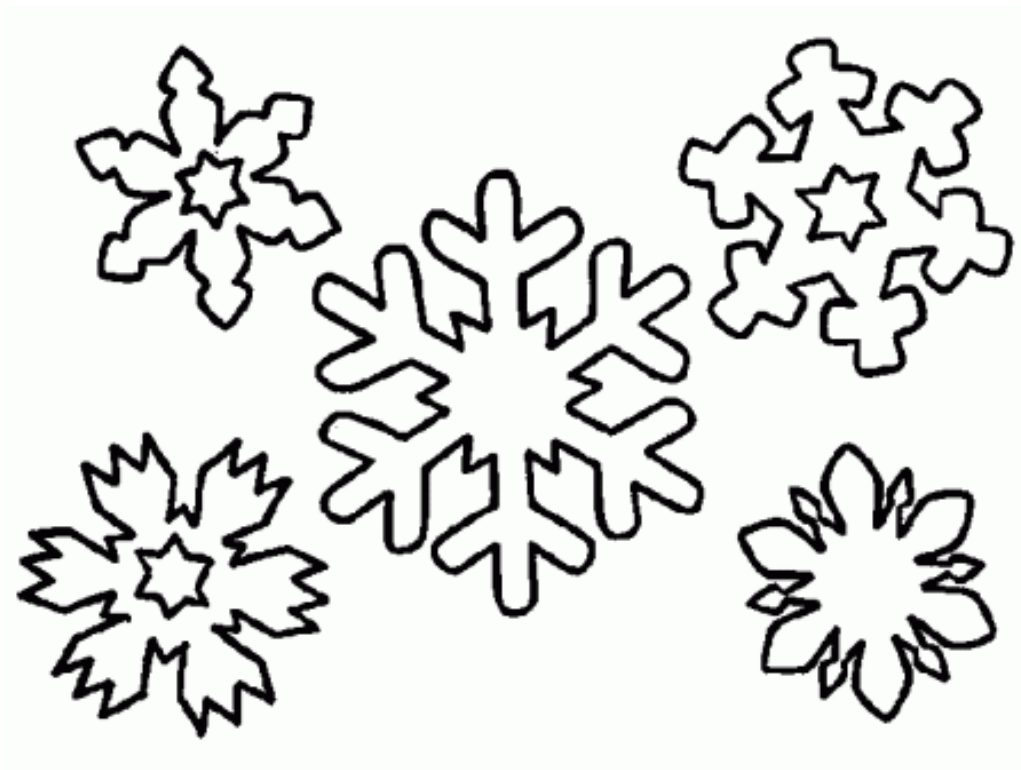
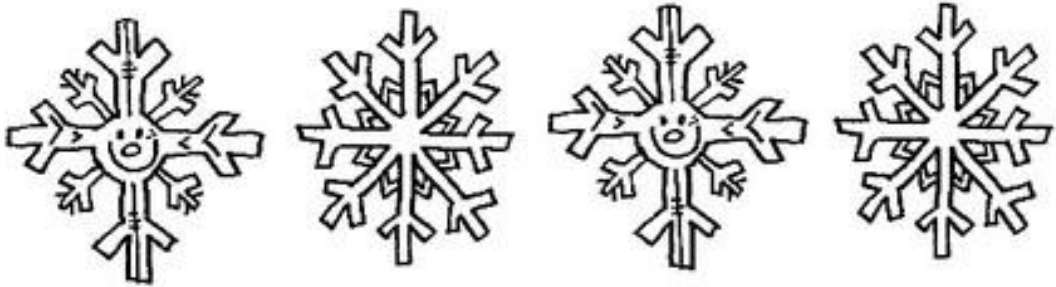
Sněhové vločky

Jak je můžete použít?

Vločky si můžete vybarvit.

Pokud si vločku vystříhnete a zezadu na ni přilepíte špejli, můžete ji použít jako zimní zápich do květináče.

Zkuste si také podobnou vločku nakreslit....

Mikuláš, čert a anděl

Mikulášská pochůzka

Podle staré lidové víry sestupuje každá rok 5. prosince navečer z nebe na zem, obchází lidské příbytky a spolu s čertem a andělem rozděljuje pamlsky a ovoce hodným dětem, stejně jako uhlí a brambory dětem zlobivým. Návštěvy sv. Mikuláše byly krajově rozdílné. V chudších krajích dávaly děti před spaním punčochu za okno či dveře a ráno pak nacházely odměnu za své celoroční chování. Oproti tomu v bohatších krajích navštěvoval sv. Mikuláš děti osobně. Světec vcházel do světnice, zpravidla doprovázen andělem a čertem. Zatímco sv. Mikuláš vzbuzoval v dětech posvátnou úctu a anděl klid a pohodu, čert měl na starosti nahnat uličníkům strach. Mikuláš se nejprve zeptal rodičů, jak bylo které dítě po celý rok hodné a jak se učilo. Poté zkoušel děti, zda se umějí modlit. Pokud byl spokojen, nadělil jablíčka, ořechy a cukroví, které nesl anděl na míse. S kým však spokojen nebyl, ten obdržel od čerta syrovou bramboru anebo několik kousků uhlí.

Použitý zdroj: www.ceske-tradice.cz

Svatý Mikuláš

Legenda

Postava Mikuláše je historicky doložena. Původní podoba jména je Nicolaos (z řečtiny). Narodil se v křesťanské rodině kolem roku 280 v maloasijském městě Patari. Byl velmi zbožný a dobrotivý. Jeho strýc, patarský biskup, ho již v mládí vysvětil za kněze. Po smrti rodičů rozdál svůj majetek chudým a vydal se do Palestiny.

Stal se biskupem. O této skutečnosti se traduje legenda. V době, když putoval do

Palestiny, ve městě Myra (Malá Asie) zemřel biskup. Nebylo vhodného nástupce, proto tamní lidé volbu ponechali boží vůli. Měl se jím stát ten kněz, který jako první vstoupí do chrámu. Tím vyvoleným byl Mikuláš.

V té době, začátkem 4. století, byli křesťané v oblasti Malé Asie krutě pronásledováni. Také Mikuláš musel vytrpět mučení a věznění. Svě víry se však nevzdal. Po roce 313 bylo křesťanství v tomto kraji zlegalizováno a Mikuláš se opět ujal své funkce.

Z jeho života se vypráví spousta příběhů p jeho mravních hodnotách. Jeho nejoslavovanější vlastností byla štědrost. Dokladem toho je například příběh jednoho kupce, který se zadlužil tak, že jediným východiskem bylo prodat své tři dcery do nevěstince. Mikuláš, který se to dověděl, však tajně během tří nocí vhazoval do ložnice děvčat peníze, které jejich otce vykoupily z dluhů.

Zbožný a příkladný život Mikuláše způsobil, že ho lidé začali uctívat a prohlásili ho za svatého. Jeho kult se rozšířil z krajů na Balkáně až do východní Evropy, zejména mezi slovanské národy. K největšímu uctívání došlo v 8. století v Rusku, kde se stal patronem země. Později jeho slávu přinesli do Evropy západní normandští námořníci, jichž byl ochráncem. Oslavování tohoto světce je u nás datováno od 13. – 14. století. Postupem času se stal patronem mnoha profesí.

Pro jeho štědrost ho milovaly také děti. Vystupoval jako jejich ochránce před nemocemi a neštěstím. V předvečer jeho svátku se již mnoho generací těší na jeho štědré nadělování.

Lidové mikulášské obchůzky

Bývalo zvykem, že příchod Mikuláše a jeho družiny několik dní předem ohlašovalo hlasité práskání dlouhými pasteveckými biči. Chlapci se scházivali v místě, kde se měl Mikuláš spustit z nebe po zlaté nebo červené pentli. Čím více se blížil tento den, tím silnější a hlasitější bylo práskání.

Když se koncem listopadu po západu slunce ukázalo rudé nebe, říkávalo se, že Mikuláš peče pro děti dobroty a andělé mu přikládají do pece.

Některé děti bývaly hodně netrpělivé, nemohly se dočkat nadílky. Proto je dospělí posílali podívat se, jestli už je Mikuláš v dohledu. Namísto toho se vracely zkrehlé a zklamáním se šklebily. Říkalo se, že místo nadílky našly „šklebky“.

Původní oslava svátku svatého Mikuláše měla podobu rozpustilého průvodu různorodých masek v mnohém podobných maskám masopustním, který se často choval dost nevázaně a vzbuzoval proto pohoršení církve. Na Moravě nejvíce v okolí Litovle chodívala s Mikulášem také ženská postava, které se říkalo Mikuláška nebo Mikulášská matička nebo jen matička. Objevovala se někdy v bílé říze s průsvitnou záclonkou přes obličej, jinde jen v cárech oděvu. Jejím úkolem bylo dětem připomínat poslušnost a v případě nutnosti je ztrestat proutkem. Časem se však všechny masky zredukovaly na postavy Mikuláše, Anděla a Čerta. Mikuláš býval vždy jen jeden, zato v jeho doprovodu mohlo být několik andělů a především čertů.

Postava Mikuláše bývala většinou oděna v červené roucho, přes které byla přehozena jakási bílá halena bez rukávů s červeným křížem na břiše. Někdy byl oděv jen bílý s červeným křížem opět na břiše, podobal se liturgickému biskupskému roucho. Na hlavě míval špičatou biskupskou čepici (bílou nebo červenou) s křesťanským křížem a v ruce držel biskupskou hůl se zatočeným horním koncem, tzv. berlu, která byla znakem jeho úřadu. Většinou mu nechyběl bílý plnovous, který mu dodával na moudrosti a váženosti. Na zádech nosil nůši, v níž měl dárky pro děti. Vystupoval důstojně a dobrácky.

Jeho pomocník Anděl míval dlouhé šaty nebo přehoz či noční košili, ale vždy byl bílý. Na hlavě míval čelenku s hvězdou nebo hvězda bývala nalepená či nakreslená přímo na čele. Samozřejmě nesměl chybět jeho nejdůležitější poznávací znak – křídla. Také on se nezapojoval do řádění a bujarého veselí, to obstarával Čert a jiné masky.

Postavu Čerta symbolizovaly huňatý kožich, rohy na hlavě, dlouhý vypláznutý jazyk, začerněné tváře, ocas, řetěz, někdy metla nebo trojzubé vidle a samozřejmě pytel na „zlobivce“. Celá postava musela působit strašidelně a odpudivě.

Družina chodila od domu k domu nebo tam, kde byla dopředu domluvena a měla za úkol nadílkou v podobě sladkostí, ovoce, ořechů a drobných dárků odměnit děti poslušné a těm, které své rodiče někdy trápily, nahnat trochu strachu a vynutit od nich slib, že už budou hodnější. Tito zlobivci samozřejmě k ponaučení dostali pár metlou od čerta a v nadílce našli jako symboly zlobivosti brambory, řepu, uhlí. Ať zlobivé či hodné, všechny musely Mikulášovi přeříkat modlitbičku. Jednu ze svého dětství si živě pamatují“

„Andělíčku, můj strážníčku,
opatruj mi mou dušičku.
Opatruj ji ve dne v noci
od zlé moci.
Pánbůh s námi a zlý pryč!
Amen.“

Použitý zdroj: Šottnerová, D. Adventní čas. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 2005. ISBN 80-7346-050-5.

Advent

Tento čas je časem adventním. Slovo „advent“ je latinské a znamená „příchod“. Příchod čeho nebo koho? Podstata adventu vychází z křesťanské filozofie. Věřící lid se v tomto čase připravoval a očekával příchod (narození) Spasitele (Krista). Křesťané se na jeho příchod připravovali hlubokým zbožným rozjímáním v kostelech a dodržováním půstu, tzn. střídmostí v jídle, pití a zábavách. Každý den ráno se sloužily mše, na nichž se zpívaly úvodní písně nazývané „roráty“ (z latinského *Rorate coeli...*, česky „Rosu dejte, nebesa....“).

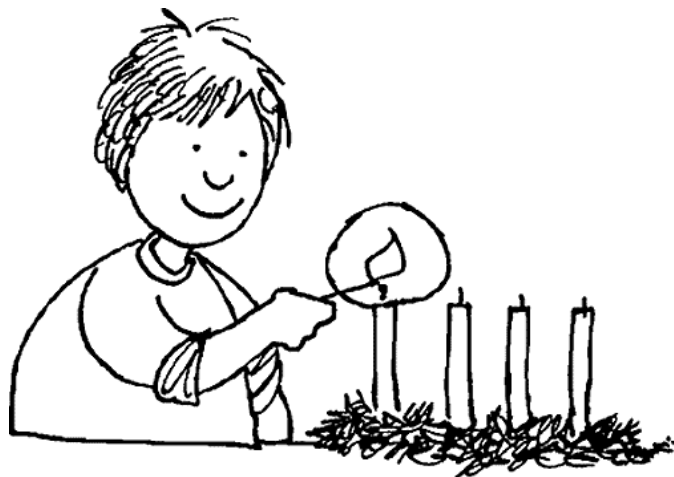
Každoročně adventní období vrcholí 24. prosince na Štědrý den, kdy se narodil Ježíš. Adventní období trvá asi čtyři týdny. Počet dní je pohyblivý (nejméně 22 dní a nejvíce 28 dní), protože začíná v neděli, která je nejbližší ke svátku svatého Ondřeje (30. listopad).

Přestože to bylo období intenzivního duchovního života, prostý lid se zcela neodříkal zábav. V adventním čase má svátek několik významných světců a s těmito dny je spojeno mnoho zvyků, pověr a magických praktik.

Podoba dnešního adventu ve většině postrádá náboženský smysl. Je spjata především s tradicí mikulášské nadílky, rozsvěcováním vánočních stromů na náměstích a hlavně s prodejními akcemi a trhy zaměřenými na prodej stromků, hraček, potravin a dalšího zboží.

Jakýmsi měřítkem adventu jsou čtyři adventní neděle. První je „železná“, druhá „bronzová“, třetí se nazývá „stříbrná“ a poslední „zlatá“ je nejbližší Štědrému dni.

Použitý zdroj: Šottnerová, D. Adventní čas. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 2005. ISBN 80-7346-050-5.

Vánoce v lese

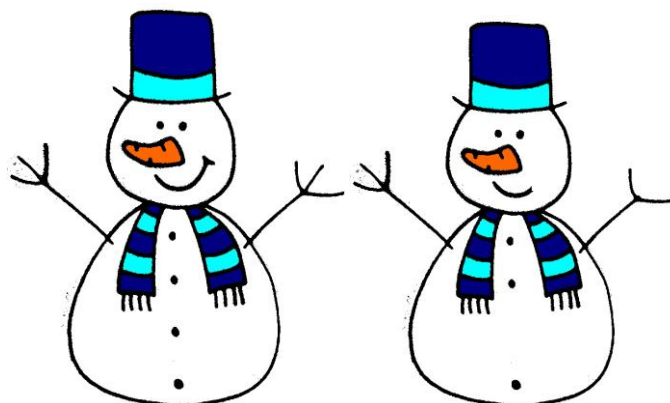
(Jan Vodňanský)

Kdo byl hodný, nezlobil,
kdo ty stromky ozdobil
v bílém zasněženém lese?
Svátky jsou – tak nedivme se.
Lišky dnes tu se zajíci
po lese se nehoní,
sedí spolu v záři svící,
i když jsou jak na trní.
Veverky – čiperky
ozdobily borovice.
Hajný očím nevěří:
zvířátka si nadělují.
Vánoce jsou ve dveřích.

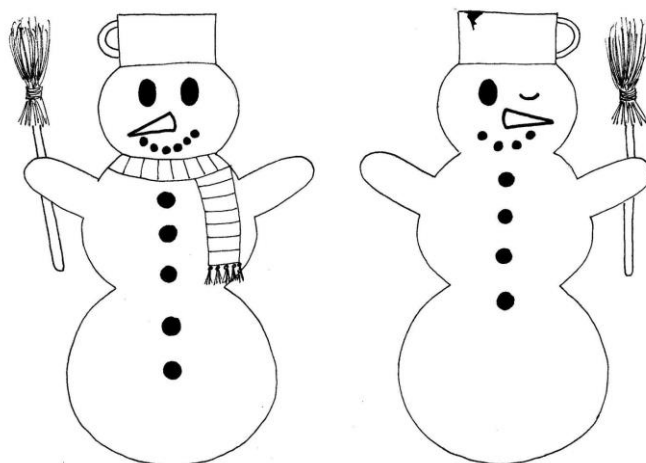
Použitý zdroj: Hamanová, R. Verše na zimu. 1. vyd. Praha: Albatros, 1987.

Hledání rozdílů

Najdete **tři** rozdílů mezi obrázky sněhuláků?

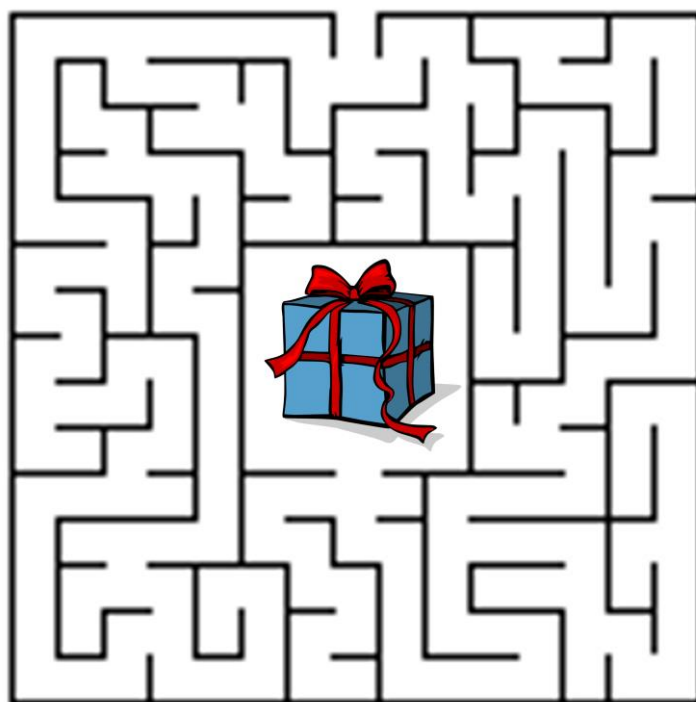
A nyní se pokuste najít **osm** rozdílů....

Použitý zdroj: www.detskestranky.cz

Kdo najde dárek?

Projděte budištěm a najděte cestu k dárku.

Použitý zdroj: www.detskestranky.cz

Pohádka

Byl u nás Mikuláš (Josef Lada)

Už několik dní před jeho příchodem povídal si můj tatínek se starým tovaryšem Vilímem, že tentokrát přijdou do Hrusic Mikuláši až z Vídně a ti že jsou moc přísní. Povídali si to jako pro sebe, ale patřilo to mně a já, ačkoliv jsem se tvářil, jako když to neslyším, dostal jsem z těch vídeňských Mikulášů opravdu strach. A když konečně přišel ten tajemný večer, kdy Mikuláš přichází a naděluje, nebyl bych vyšel ven ani za zlaté prasátko. Slyšel jsem, jak tu a tam ve vsi vřískají děti, a každou chvíli přeběhl některý větší kluk s dupotem kolem našeho baráku.

„To ho asi čert honí, kluka nezbedného!“ říkával tatínek svým spolupracovníkům u verpánku a všichni takového kluka srdečně litovali: „Ubohej kluk! To už ho čert jistě chytil a má ho v pytlí!“ Ale zkušený otec jim tu starost hned zase vymlouval: „No – on čert takového kluka hned do pekla neponese! Jen mu někde za větrem pořádně nalupá, napomene ho, aby byl hodnější a poslouchal líp svoje rodiče!“

A teď si představte, že v tom zabouchal u nás Mikuláš metlou na okno a hned také na dveře světnice.

„Už jsou tady!“ vykřikl bratr a já jsem byl ihned pod postelí. Tam jsem slyšel, jak rodiče Mikuláše vítají a ptají se ho, kde nechal čerta.

„Mám ho venku uvázaného u vaší hrušky – javornice. Já vím, že tu máte málo místa, a ten chlupáč divokej by vám tu mohl ještě něco rozbít! No – a máte vy vůbec nějaké malé děti? Žádné tady nevidím a mám s sebou pro ně plno všelijakých dárků!“

„I máme, pane Mikuláši! Máme přece ještě kluka Josefa – polez ven, kluku zatrápená, Mikuláš chce s tebou mluvit!“

Mně se ven moc nechtělo, ale měl jsem strach, aby se Mikuláš moc nedopálil a nevrátil se pro čerta, a tak jsem se raději vyšoural zpod postele doprostřed světnice.

„Modlit!“ poručil Mikuláš a já jsem ho ihned poslechl. Klekl jsem si na kolena a drmolil jsem jednu modlitbu za druhou, pletl jsem ve strachu páte přes deváté, ale Mikuláš byl přece se mnou spokojen. Pokynul mi, abych přestal, a ještě se zeptal rodičů, zdali se ve škole dobře učím a zdali také doma řádně poslouchám. A když slyšel od rodičů, že to se mnou ještě ujde, vytáhl z košíku velký papírový sáček s dárky a podal mi ho.

Radostně jsem mu poděkoval, a sotva odešel, hned jsem obsah sáčku vysypal na ševcovskou třínožku. Jemine – to bylo dobrých věcí! Dal jsme se radostí do tance kolem třínožky po jedné noze a potom jsem se s chutí pustil do těch nadělených dobrot. A vděčně jsem při tom vzpomínal na hodného Mikuláše – ačkoliv se mi chvílemi zdálo, že mi jeho hlas byl hodně povědomý a že byl nějak moc podoben naší sousedce – tetě Skřivánkové! Ale dlouho jsem se tou nápadnou podobou nezabýval.

Použitý zdroj: Šottnerová, D. Adventní čas. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 2005. ISBN 80-7346-050-5.

Sněhurka a sedm trpaslíků

Byla jedna královna a té se narodila dceruška. Pleť měla bělounkou jako sníh, rty červené jako krev a vlasy černé jako ebenové dřevo. Proto jí začali říkat Sněhurka. Jenže královna brzy zemřela a král se po roce znovu oženil. Jeho nová žena byla velice krásná, ale pyšná a zpupná. Nesnesla, aby byl někdo krásnější než ona. Měla kouzelné zrcadlo a toho se každé ráno ptala: „Zrcadlo, zrcadlo, řekni mi, kdo je nejkrásnější v naší zemi?“ A zrcadlo jí pokaždé odpovědělo: „Vy, královno, vy jste v celé zemi nejkrásnější.“

Sněhurka zatím vyrostla a byla překrásná. Jednoho dne zrcadlo královně odpovědělo: „Vy jste tu, královno, nejkrásnější, ale Sněhurka je ještě tisíckrát krásnější.“ Tu přikázala královna svému myslivci, aby Sněhurku usmrtil. Ten však s ní měl soucit a nechal ji utéct. Dlouhou dobu bloudila Sněhurka lesem sem a tam. Konečně došla k malému domečku a vešla dovnitř, že si trochu odpočine. Ve světnici stál prostřený stůl, a protože Sněhurka měla hlad, ujedla kousek z každého ze sedmi talířů a vypila doušek z každého pohárku, protože nechtěla všechno sníst a vypít jednomu. Pak, protože byla unavená, uložila se napříč přes všechny postýlky a vzápětí usnula.

Večer se vrátilo z práce dom sedm trpaslíků, kterým domeček patřil, a našli spící Sněhurku. Když se dozvěděli, co se jí přihodilo, směla u nich zůstat.

Královna věřila, že je Sněhurka mrtvá, a tak se znovu ptala zrcadla. To jí odpovědělo: „Vy jste tu, královno, nejkrásnější, ale Sněhurce za horami a doly, u sedmi trpaslíků, se nikdo nevyrovná.“ Královna pochopila, že ji myslivec obelhal.

Převlékla se za kramářku a vypravila se do domečku trpaslíků, že Sněhurce prodá překrásnou šňůru. Tou jí stáhla šněrovačku tak pevně, že Sněhurka nemohla ani dýchat a padla na zem jako mrtvá. To se trpaslíci polekali, když se vrátili domů! Honem šňůru rozřízli a Sněhurka se rychle vzpamatovala. Vyprávěla jim, co se jí stalo.

Královně zrcadlo prozradilo, že Sněhurka je pořád ještě naživu. Tu se královna zase v jiném přestrojení vypravila k domečku trpaslíků s jedovatým hřebenem. Sněhurce se hřebínek tak zalíbil, že si ho koupila a nechala zastrčit do vlasů. V tu chvíli padla v bezvědomí k zemi. Naštěstí se trpaslíci právě vrátili domů. Vytáhli Sněhurce jedovatý hřebínek z vlasů a ta se zase vzpamatovala. Znovu se královna od svého zrcadla dozvěděla, že Sněhurka stále ještě žije. Roztřásla se zlobou. Ve dne v noci přemýšlela, jak se Sněhurky zbavit. Nakonec otrávila polovinu krásného jablíčka a převlečená za selku se vypravila k domečku trpaslíků. „Jablíčka na prodej!“ volala. Ale Sněhurka už byla nedůvěřivá a nechtěla od ní nic koupit. Tu řekla selka: „Tak ti aspoň jedno jablíčko daruju!“ A podala Sněhurce to otrávené jablíčko. Vypadalo tak lákavě, že Sněhurka zapomněla na všechnu opatrnost a zakousla se do něj. V tom okamžiku padla mrtvá na zem. Královna se zatím doma zase vyptávala svého zrcadla a konečně uslyšela odpověď: „Vy, královno, jste v celé zemi nejkrásnější!“

Když se trpaslíci vrátili domů, našli Sněhurku mrtvou ležet na zemi. Marně se pokoušeli přivést ji k životu. Sněhurku nevzkřísili. A tak ji položili na máry a tři dny ji oplakávali. Pak ji chtěli pohřbít. Jenže Sněhurka pořád vypadala jako živá. Proto trpaslíci zhotovili skleněnou rakev a do ní Sněhurku uložili.

Jednoho dne projížděl lesem královský syn. Když Sněhurku uviděl, poprosil trpaslíky: „Darujte mi ji. Nemohl bych dál žít, kdybych ji neměl stále na očích.“ Trpaslíci s ním cítili a rakev se Sněhurkou mu darovali.

Když ale služebníci rakev odnášeli, jeden z nich klopýtl a Sněhurce vyskočilo jedovaté sousto jablíčka z hrdla. Brzy nato Sněhurka otevřela oči a zeptala se: „Kde to jsem?“ – „Jsi u mne,“ řekl jí princ a vyprávěl jí všechno, co se přihodilo.

Sněhurce se král zalíbil a šla s ním do jeho zámku. Tam slavili svatbu nade všechny svatby. I zlou macechu k tomu pozvali. Když ale vstoupila do sálu a poznala Sněhurku, tak se ulekla, že se na místě skácela mrtvá.

Použitý zdroj: Klementová, D. Nejkrásnější pohádky bratří Grimmů. 1. vyd. Praha: Egmont, 1994. ISBN 80-85817-01-2.

Hádanky

Všechny hádanky pro Vás připravila žákyně ze třídy 4. B – **Magda Kolaříková**.

Pokuste se je uhodnout.

Pán je sám na opuštěném ostrově. Neumí plavat, nemá stromy, na kterých by přeplaval a nemá žádný dopravní prostředek. Pevnina je 5 km od jeho ostrova. A přece s ním není konec – jak se tedy zachrání?

Stojí, stojí strom...a na tom stromě dvanáct větví. Na každé větvi čtyři hnízda. V každém hnízdě po sedmi vajíčkách.

Co máme na mysli?

Pořád to mění tvar, ale přece je to stále kulaté....co je to?

Čtyři rohy, žádné nohy a přece jen chaloupkou pohne. Kdo je to?

Dvě oči vpředu, spoustu očí vzadu. Kdo jsem?

Jak se pozná šnečí samička od šnečího samečka?

Kolik pohybů uděláš, když chceš dát slona do ledničky? Uděláme tři pohyby.
A kolik, když do ledničky chceš dát nosorožce?

Matematická hádanka

Pokuste se doplnit chybějící čísla. Použijte číslice od jedné do devíti, aby výsledky v řádcích i sloupcích byly správné. Každé číslo můžete použít jen jednou. Nezapomeňte, že násobení a dělení má přednost před sčítáním a odčítáním.

	-		+		12
x		+		-	
	x		+		19
+		/		x	
	/		+		9
28		8		2	

Použitý zdroj: www.detskestranky.cz

Vtipy

Co dělá mrak, když ho něco svědí? Hledá mrakodrap.

Co jsou to středoškoláci? To jsou školáci, kteří chodí do školy pouze ve středu.

Ze světa rostlin

Vánoční hvězda jako symbol Vánoc

Tato rostlina je obzvláště známá pro své červené a zelené listy, díky kterým je spojována s vánoční výzdobou. Její spojení s Vánocemi sahá v Mexiku až do 16. století.

Odtud také pochází legenda o chudé mladé dívce, která neměla peníze ani dárek k oslavě Ježíšova narození. V příběhu se objevuje anděl, který chudé dívce poradil, aby natrhala obyčejný plevel a položila jej před kostelní oltář. Poté z obyčejného plevele vyrašily karmínové květy.

Tvar hvězdy z listů prý symbolizuje betlémskou hvězdu a její červená barva představuje krev jako oběť ukřižování Ježíše. Stala se tedy tradiční rostlinou předvánočního období.

Tato květina může být malá i velká a také různě zbarvená. Potrpí si na teplo, vlhko a světlo. Její listy mohou být růžové, broskvové, krémové i sněhově bílé. U nás je patrně nejpopulárnější její červená barva.

Použitý zdroj: Nové Přerovsko – týdeník (Zdeněk Schenk), 20. 12. 2013, č. 51, str. 12

Ze světa zvířat

Lední medvěd

Každý začátek je těžký. Mladý lední medvěd číhá se svou matkou u otvoru v ledu na svou kořist. Když se tuleň objeví, udeří ho svou malou tlapkou. Jiný tuleň oba pozoruje. Zůstává v bezpečné vzdálenosti, protože matka medvěda ledního pro něj může být nebezpečná.

Začátkem zimy vycházejí lední medvědi na souš na arktický ostrov. Tam zalezou do sněhové závěje. Nechají se zasněžit a vyhrabou si ve sněhu pohodlný brloh. Je tam mnohem tepleji než venku v ledovém větru. Tam také přicházejí uprostřed zimy na svět mláďata ledních medvědů. Při narození jsou jen 30 cm velká, jsou holá, slepá a hluchá.

Na jaře se všichni derou ven. Malí lední medvědi ještě nedovedou lovit potravu, a proto je masem zásobuje matka. Tři roky zůstane celá rodina pohromadě. Matka učí svá mláďata všemu, co budou potřebovat k životu. Také na hraní ještě zbude čas. Mláďata ledních medvědů se velmi ráda kloužou po sněhovém převisu.

Lední medvědi žijí téměř po celý rok na ledě, vždy v blízkosti vody. Jen zřídka vycházejí na pevnou zem. Se svým hustým kožichem a silnými tukovými polštáři se nemusejí bát zimy.

Při vyhledávání kořisti urazí lední medvědi dlouhé vzdálenosti. Jejich lovným revírem je celá Arktida kolem severního pólu. Číhají na svou kořist před otvorem v ledu, nebo se plíží ke spícím tuleňům. Přitom je kryje jejich bílý kožich. Nápadný černý nos schovávají za své bílé tlapy. Jediným úhozem svých silných tlap zabijí svou kořist. Živí se také mrtvými kytovci, kteří byli vyplaveni na pobřeží.

Lední medvědi mají mírně prohnuté nohy. Zpředu jsou jejich nohy do „O“ obzvláště dobře vidět. Jejich prsty u nohou jsou stočeny dovnitř. Chůze na kluzkém ledu nebo sněhu

není vůbec jednoduchá. Lední medvědi dělají velké kroky a svými ochlupenými chodidly bezpečně našlapují. Kromě toho chrání toto ochlupení před chladnou zemí. Lední medvědi většinou pohodlně klušou po ledu, dovedou ale také běhat rychlostí až 40 km za hodinu. Dokážou hbitě skočit po hlavě do vody a předními končetinami ve vodě pádlovat. Zadní končetiny táhnou za sebou. Lední medvědi jsou skvělými plavci.

Použitý zdroj: Hensel, W. Severská zvířata. Ostrava: Blesk, 1995. ISBN 80-85606-61-5.

Z literárního koutku

Nejprve jsem se našich žáků zeptala na následující otázku:

Co se Vám jako první vybaví, když slyšíte jméno Jan Amos Komenský?

„Učitel národů.“

„Chtěl udělat školu hrou.“

„Mám pocit, že je na nějaké české bankovce, takže si ho pamatuji především díky penězům a taky vím, že to byl učitel.“

„Představím si starého pána, který učí děti a píše knihy.“

„Byl moudrý, vysoký, hodný, starý, vousatý a chytrý.“

Jan Amos Komenský

28. 3. 1592 – 15. 11. 1670

Narodil se pravděpodobně v Nivnici a dětství prožil v Uherském Brodě. Když osiřel, žil u své tety ve Strážnici. Navštěvoval bratrskou školu v Přerově a po jejím ukončení studoval teologii v německých městech. Od roku 1614 působil na bratrské škole v Přerově, roku 1616 byl vysvěcen na kněze a o dva roky později začal řídit bratrský sbor ve Fulneku. Po bitvě na Bílé hoře se musel jako nekatolík skrývat. V té době mu zemřela žena a dvě děti. V roce 1623 sepsal Labyrint světa a ráj srdce, o čtyři roky později sestavil mapu Moravy a

průběžně se zabýval otázkami výchovy a výuky. V roce 1628 byl donucen definitivně opustit vlast. Útočiště našel v jednom z center českých exulantů v polském Lešně. Od roku 1648 působil jako biskup Jednoty bratrské. V Lešně sepsal některá významná díla, např. v roce 1631 spis Brána jazyků otevřená. O rok později navrhl v České didaktice vzor jednotné a obecné školské soustavy, kterou později přepracoval latinsky a vydal pod názvem Velká didaktika. Výchovou nejmenších dětí se zabýval v Informatoriu školy mateřské. V roce 1650 přijal pozvání k návštěvě Uher. Zde sepsal spis Škola hrou a připravoval spis Svět v obrazech. V roce 1656 došlo k požáru Lešna a shořela celá knihovna J. A. Komenského. Posledních čtrnáct let života strávil „učitel národů“ v Amsterdamu. Zde vyvrcholila jeho vědecká a literární činnost. Byl pochován v blízkém Naardenu.

Použitý zdroj: Bartoš, J. a kol. *Osobnosti českých dějin*. Olomouc: Alda, 1995. ISBN 80-85600-39-0.

Škola hrou

Jak si představujete školu hrou?

Žáci 7. B mi na tuto otázku odpověděli takhle:

„Aby všechny děti škola bavila a aby se v ní hrály hry.“

„Škola hrou je škola, kde by děti chodily rádi jako Jan Amos Komenský. Učilo by se pomocí obrázků. Hrály by hry a přitom by se učili.“

„Představovala bych si jí tak, aby se žádné dítě nenudilo a aby byla sranda.“

„Škola, ve které se učí pomocí her.“

„Školu hrou si představuji tak, že děti musí bavit chodit do školy a že se v ní nesmí nudit.“

„Že za týden máme víckrát tělocvik. A že je to lehké a nemáme moc předmětů.“

„Škola hrou je taková, kde se nesedí jen v lavicích a učí se i jinými metodami.“

„Bereme výuku zábavně.“

„Školu hrou si představuju třeba jako alespoň jednou týdně volnou hodinu. Chodit více do IKT (Informační a komunikační technologie) a tam dělat různé referáty, prezentace nebo hraní her. A v normálních hodinách dělat různé soutěže atd. „

„Pracovat na tabletech.“

Volba povolání

Přečtěte si, čím chtěli být naši žáci, když byli malými dětmi?

„Chtěl jsem být policií.“

„Já jsem chtěl být vynálezcem.“

„Chci být tím, čím jsou moji rodiče.“

„Chtěl jsem být malířem, zvěrolékařem nebo zoologem. Ale napřed jsem se rodičů ptal, co ty slova znamenají a co ta práce obnáší.“

„Chtěl jsem být vojákem a chci jím být furt.“

„Chtěla jsem být modelkou, herečkou, zpěvačkou, malířkou, princeznou, prodavačkou, veterinářkou..... je toho hodně.“

„Chtěla jsem být herečkou, protože ráda zpívám, anebo veterinární sestrou.“

„Když jsem byla malá, chtěla jsem být farmářkou, učitelkou a veterinářkou.“

Péče o zdraví

Citrusové plody

V tropických oblastech mají jedlé plody nesmírný význam jako součást potravy. Zatímco v zemích s chladnějším klimatem tvoří hlavní součást potravy maso, obilniny, kořenová a listová zelenina, v tropických krajích jsou vedle rýže, kukuřice a prosa nejdůležitějším zdrojem výživy právě plody místních bylin a dřevin.

Citroník

Citroníky jsou stále zelené, až 6 m vysoké stromy se zelenými větvemi. Šťáva z citronů je bohatá na vitamín C. Pije se jak studená, tak horká s cukrem a vodou. Používá se k ochucení pokrmů, nápojů a dezertů a k přípravě limonád. Nastrouhaná čerstvá nebo kandovaná kůra se používá ke kořenění pečiva a sladkostí. Z pokrájených plodů se vyrábí marmeláda. Horká citronová šťáva se doporučuje k prevenci a k léčbě nachlazení. Snižuje teplotu, působí protizánětlivě a projímavě.

Grapefruit

Grapefruit je pravděpodobně novější druh, který vznikl jako hybrid šedoku a pomeranče. Grapefruity se konzumují syrové, příčně rozkrojené. Velmi často se také z plodů lisuje šťáva. Ze semen se lisuje vysoce ceněný olej. Extrakt z květů se používá jako prostředek proti nespavosti a pro posílení žaludku. Výluhy z listů mají údajně antibiotické účinky.

Pomerančovník

Bobule pomeranče patří po celém světě k nejznámějším a k nejoblíbenějším plodům. Dužnina s vysokým obsahem vitamínu C se konzumuje syrová, tvoří součást ovocných salátů a dortů nebo se používá k výrobě marmelád a rosolů. Dužnina i oplodí se kandují a přidávají do bonbónů a pečiva. Strouhaná kůra slouží ke kořenění různých pokrmů. Olej

z oplodí se používá k aromatizování sladkostí, potravin, nápojů, ale i v kosmetickém průmyslu a při výrobě čistících prostředků. Olej vylisovaný ze semen se používá v kuchyni, ale také při výrobě mýdla.

Použitý zdroj: Dr. Nowak, B. a Schulzová, B. Tropické plody. 1. vyd. Praha: Euromedia Group, 2002. ISBN 80-242-0785-0.

Řešení úkolů z podzimního čísla 2014:

Pohádka o štěstí na str. 19

Kolik bylo stromů na zahrádce? Na zahrádce byly 4 stromy.

Jeden strom nepromluvil, který z nich to byl?

Nepromluvil smrk. Promluvila jabloň, modřín a lípa.

Co je to kanape?

Kanape je pohovka.

Hledej rozdíly na str. 21

Na obrázku č. 1 chybí **sluníčko**, jeden **mráček** (u většího mráčku dále ještě chybí **vystínování**), chlapec nemá na ruce **tetování**, nemá **zašité tričko**, na hlavě mu chybí **šátek**. Dále na lodi chybí **kruh** a **lano**. Chybí tu také **dvě ryby**.

Co do řady nepatří str. 22

Do první řady nepatří **vozík s kolečkem**, vše ostatní jsou hudební nástroje. Do druhého řádku nepatří **mrkev**, neboť vše ostatní patří do ovoce. Do třetího řádku nepatří **lev**, všechna ostatní zvířata jsou domácí. Do čtvrtého řádku nepatří **letadlo**, které létá ve vzduchu. Ostatní dopravní prostředky jezdí po silnici. Do pátého řádku nepatří **sekačka na trávu**, neboť ta využívá elektřinu. Ostatní nástroje využívají pouze ruční sílu. Do šestého řádku nepatří **písmeno C**, ostatní jsou číslice. A do posledního, sedmého, řádku nepatří **kolečko**. Ostatní obrazce mají hrany. Kolečko hrany nemá.

Hádanky str. 23

Běžím, běžím,

nemám dech.

Přitom ležím na zádech.

Kdo jsem? (**řeka**)

Do šatu mě nabíráš,

pak přede mnou zavíráš,

v teple pro mne slzí oči,

vše se za mnou venku točí,

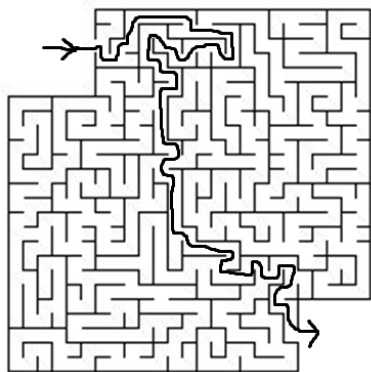
beru z hlavy klobouky,

nepouštěj mne do mouky.

Kdo jsem? (**vítr**)

Jedna hlavička,
jedna nožička.
Hlavička když zčervená,
konec nožky znamená. (**zápalka**)

Bludiště str. 24

Křížovka str. 25

O C K R T E N

1. Piano
2. Housle
3. Viola
4. Violoncello
5. Kontrabas
6. Varhany
7. Kytara
8. Klarinet
9. Harfa
10. Saxofon
11. Buben

Tajenka: **KONCERT**

Křížovka str. 26

Sudoku str. 27

1. Sudoku 1 2 3 4
 4 3 1 2
 2 1 4 3
 3 4 2 1

2. Sudoku 1 3 4 2
 2 4 1 3
 3 1 2 4
 4 2 3 1

1. Sudoku

3	5	9	1	4	2	6	7	8
4	1	2	6	8	7	9	3	5
8	7	6	9	5	3	2	4	1
2	9	1	3	6	4	5	8	7
6	4	7	8	1	5	3	2	9
5	8	3	7	2	9	4	1	6
1	6	4	5	3	8	7	9	2
7	3	5	2	9	1	8	6	4
9	2	8	4	7	6	1	5	3

Slovní zásoba str. 28

Pilný jako – **VČELKA**

Věrný jako – **LABUŤ**

Líný jako – **VEŠ**

Pomalý jako – **ŠNEK**

Pyšný jako – **PÁV**

Krade jako- **STRAKA**

Moudrý jako – **SOVA**